

Кәсіптік стандарт: «Шошқаны асылдандыру және өсіру»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:
2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:
 - 1) шошқа шаруашылығы – ет өндіру үшін шошқаларды өсіру және пайдаланумен айналысатын мал шаруашылығы саласы
 - 2) аналық шошқа – алғаш торайлаған шошқа
 - 3) өндіруші қабан – асыл тұқымды және тауарлық өсіруге арналған қабан
 - 4) таңдаушы қабан – шошқа аналықтарын жыныстық кезінде анықтап, бөлу
 - 5) бойдақ аналық шошқа – торайларды емізуден бастап тиімді жабуға немесе ұрықтандыруға дейінгі кезеңдегі егу
 - 6) жүктілік кезеңі – жүктілік кезеңі және жүктілікке дейінгі кезең
 - 7) торайлау – аналық шошқаның туу процесі
 - 8) ұя – бір аналық шошқадан шыққан торайлар
 - 9) торайлар – шошқалардың ұрпағы
 - 10) емізу кезеңі – торайларды туғаннан емізуге дейінгі өсіру кезеңі
 - 11) еметін торайлар – шошқалар туылғаннан бастап аналықтарды емізуге дейін
 - 12) торайларды енесінен айыру – ему кезеңінің соңында торайларды енесінен бөлу
 - 13) торайларды емізуді тоқтату – шошқаларды егістіктен емізуден бастап бордақылауға немесе табынды жөндеуге беруге дейін
 - 14) бордақыда тұрған шошқалар – басынан аяғына дейін бордақыланатын шошқалар
 - 15) табын толтыру шошқалары – өсіру үшін таңдалған шошқалар
 - 16) шошқаларды азықтандыру – бұл жемшөп дайындау, рацион құру және жемшөп таратуды қамтитын технологиялық процесс
 - 17) шошқаларды ұстау – қора-жайлар, станок-бокс жабдықтарын, шошқаларды азықтандыруға және суаруға, қалыпты микроклиматты сақтауға, астын тазалауға арналған жабдықты қамтитын жүйе
 - 18) шошқа қораның микроклиматы – шошқаларды орналастыру аймағындағы ауа ортасының физикалық, химиялық және микробиологиялық жағдайының параметрлерінің жиынтығы
 - 19) шошқа қорасының жабдығы – шошқаларды ұстаудың қалыпты жағдайларын қамтамасыз ететін азықтандыруға, жылытуға, желдетуге, сумен жабдықтауға, кәрізге, электрмен жабдықтауға арналған станоктар мен қондырғылар
3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады
 - 1) –

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Шошқаны асылдандыру және өсіру
5. Кәсіптік стандарттың коды: A01460017
6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:
 - A Ауыл, орман және балық шаруашылығы
 - 01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызметтер ұсыну
 - 01.4 Мал шаруашылығы
 - 01.46 Шошқаларды өсіру
 - 01.46.0 Шошқаларды өсіру
7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Шошқаларды ұрықтандырумен, ұрпақ өсірумен, өсірумен және бордақылаумен айналысатын шошқаларды өсіру және өсіру саласына жататын 6 кәсіптің сипаттамасы келтірілген. Шошқаларды өсіру процесінде автоматтандыру мен механикаландыруды қолдану, ветеринарлық және зоотехникалық процедуралардың технологиялық ерекшеліктері сипатталған. Бойдақ және құрт - құмырсқаларды, қабан өсірушілерді, емізетін торайларды, бордақылаудағы жас және шошқаларды күту және күту бойынша жұмыстардың сипаттамасы келтірілген.
8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:
 - 1) Шошқа өсіру кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы - 2 СБШ-нің деңгейі
 - 2) Жануарлар мен құстарды қолдан ұрықтандыру жөніндегі операторы - 3 СБШ-нің деңгейі
 - 3) Жануарларды ветеринариялық өңдеу жөніндегі оператор - 3 СБШ-нің деңгейі
 - 4) Асыл тұқымды техник - 4 СБШ-нің деңгейі
 - 6) Зоотехник - 5 СБШ-нің деңгейі
 - 7) Ветеринарлық дәрігер - 6 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Шошқа өсіру кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы»:			
Топтың коды:	8341-9		
Қызмет атауының коды:	8341-9-015		
Кәсіптің атауы:	Шошқа өсіру кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	64-шығарылым. "Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы" 2012 жылғы 1 қарашадағы № 422-ө-м Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2012 жылы 23 қарашада № 8098 тіркелді. 93 шошқа өсіру кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	9211-2-006 шошқа жұмысшысы 6121-3-009 шошқа өсіруші 8341-9-011 мал шаруашылығы кешендерінің және механикаландырылған фермалардың операторы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Кешенді механикаландыру кезінде мал фермаларында бос және бос тұқымды егістерді күтіп-ұстау және күту бойынша механикаландырылған жұмыстарды жүргізу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Бойдақ және құрт - құмырсқаларға, қабан өсірушілерге, емізетін торайларға, бордақылаудағы жас және шошқаларға күтім жасау 2. Ұрпақтары бар сорғыш егістерді күту және күту бойынша жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Үй-жайлардың гигиенасын сақтау жануарларды ұстау	
Еңбек функциясы 1: Бойдақ және құрт - құмырсқаларға, қабан өсірушілерге, емізетін торайларға, бордақылаудағы жас және шошқаларға күтім жасау	Дағды 1: Мал азығын тарату, жануарларды суару	Машықтар:	
		1. Жемді мөлшерлеу және тарату, технология талаптарын сақтау. 2. Жануарларды ұстауды жақсарту бойынша іс-шараларды орындау. 3. Ауру жануарларға көмек көрсету. 4. Механикаландырудағы қарапайым ақауларды жою. 5. Ішетін ыдысты Жем қалдықтарынан тазалаңыз. 6. Ішетін ыдыстағы су деңгейін қамтамасыз ету және бақылау.	

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шошқалардың биологиялық ерекшеліктері, олардың анатомиясы мен физиологиясының негіздері. 2. Толық механикаландыру жағдайында ұрпақтары, емізетін шошқалары мен қабандары бар сорғыш егуді ұстаудың технологиясы мен прогрессивті әдістері. 3. Сорғыш сорғыштарды ұстауға қойылатын ветеринариялық-санитариялық жағдайлар және зоотехникалық талаптар ұрпақтары бар шошқалар, шошқалар-емшектен шығару және қабандар-өндірушілер. 4. Жас шошқалардың өнімділігін арттыру әдістері; жануарлардың негізгі аурулары. 5. Механикаландыру құралдарының құрылысы, техникалық пайдалану қағидалары және оларға техникалық қызмет көрсету. 6. Еңбекті қорғау ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	<p>Дағды 2: Көңді жою, техникалық қызмет көрсету үй-жайларда берілген микроклимат</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Көңді жинаңыз. 2. Машинаны жұмысқа дайындау әдістерін қолданыңыз. 3. Берудің біркелкілігін қамтамасыз ету тасымалдаушы. 4. Реттеу жұмыстарын орындау. 5. Машиналар мен жабдықтардың жұмыс процесінде бақылау аспаптары мен автоматика құралдарын пайдалану. 6. Қарапайым ақауларды жою. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Машиналар мен жабдықтарды пайдалану кезінде еңбекті қорғау ережелері. 2. Көңді жинауға және жоюға арналған машиналар мен жабдықтардың мақсаты мен құрылымы. 3. Көңді жинауға және жоюға арналған машиналар мен жабдықтарды дайындау және пайдалану ережелері. 4. Берілген микроклиматты сақтауға арналған жабдықтың құрылымы, жұмыс принципі және техникалық сипаттамалары. 5. Дайындау және пайдалану ережелері берілген микроклиматты сақтауға арналған жабдықтар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Ұрпақтары бар сорғыш егістерді күту және күту бойынша жұмыстарды орындау	<p>Дағды 1: Азықтандыру және температуралық режимді сақтау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Егістік пен ұрпаққа жемшөпті мөлшерлеу және тарату, технология талаптарын сақтау. 2. Тұқымдар мен ұрпақтарды күтіп-ұстауды жақсарту бойынша іс-шараларды орындау. 3. Технологияның өсіп-өну және ұрпаққа қойылатын талаптарын сақтау. 4. Фидерлерді толтыру деңгейін, жем беру жиілігін сақтау. 5. Механикаландырудағы қарапайым ақауларды жою. 6. Ішетін ыдысты Жем қалдықтарынан тазалаңыз. 7. Беру және деңгейді бақылау су ішетін ыдыста. 8. Технологиялық басқару қамтамасыз ету жөніндегі жабдықпен және микроклиматты реттеу. 9. Микроклимат бұзылған кезде жануарлардың мінез-құлқы мен күйіндегі ауытқуларды анықтаңыз.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Шошқалардың биологиялық ерекшеліктері, олардың анатомиясы мен физиологиясының негіздері. 2.Ұрпақтары бар сорғыш шошқаларды, емізетін шошқаларды және қабандарды ұстаудың технологиясы мен прогрессивті әдістері. 3. Ветеринариялық-санитариялық жағдайлар және төлі бар сорғыш шошқаларды ұстауға қойылатын зоотехникалық талаптар. 4. Жас шошқалардың өнімділігін арттыру әдістері; жануарлардың негізгі аурулары. 5. Механикаландыру құралдарын техникалық пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету қағидалары. 6.Тамақтандырудың, суарудың технологиялық нұсқаулары. 7.Микроклиматтың бұзылуының жануарлардың жағдайына, мінез-құлқына және өнімділігіне әсері. 8.Жануарлар үшін қалыпты микроклимат параметрлері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Ұрпақты тексеру, кастрациялау және күту	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Торайларды тексеру, өлшеу және айдау. 2.Шошқалардың ауруларын және зоогигиенаның негізгі талаптарын анықтаңыз. 3.Жұмыстарды орындау кезінде технологияның талаптарын сақтау. 4. Орташа тәуліктік өсімді арттыру үшін антибиотиктерді қолданыңыз. 5.Жас жануарларды сақтаңыз. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Орташа тәуліктік өсімді арттыру әдісі. 2.Ұрпақ өсіру технологиясының талаптары. 3.Туылғаннан кейін торайларды кастрациялау туралы Нұсқаулық. 4. Шошқалардың анатомиясы мен физиологиясы туралы ақпарат.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Қосымша еңбек функциясы 1: Үй-жайлардың гигиенасын сақтау жануарларды ұстау	Дағды 1: Үй-жайларды жуу және тазалау; үй-жайларды дезинфекциялау	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Көңді жинаңыз. 2.Дайындық әдістерін қолдану жұмысқа арналған машиналар. 3.Жуу және тазалау арнайы Үй-жайлар сорғы құрылғыларымен. 4.Үй-жайларды өңдеу кезінде дезинфекциялық заттарды қолданыңыз. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Машиналар мен механизмдерді пайдалану және оларға күтім жасау ережелері. 2.Машиналар мен механизмдерді реттеу және техникалық қызмет көрсету ережелері. 3.Ветеринариялық-санитариялық жағдайлар және зоотехникалық талаптар. 4.Шошқалардың анатомиясы мен физиологиясы туралы негізгі ақпарат.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3	Жануарлар мен құстарды қолдан ұрықтандыру жөніндегі Оператор	
	3	Жануарларды ветеринариялық өңдеу жөніндегі Оператор	
	4	Асыл тұқымды техник	
	5	Зоотехник	
10. Кәсіптің карточкасы «Жануарлар мен құстарды қолдан ұрықтандыру жөніндегі операторы»:			
Топтың коды:	6121-3		
Қызмет атауының коды:	6121-3-007		
Кәсіптің атауы:	Жануарлар мен құстарды қолдан ұрықтандыру жөніндегі операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	64-шығарылым. "Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы" 2012 жылғы 1 қарашадағы № 422-ө-м Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2012 жылы 23 қарашада № 8098 тіркелді. Жануарлар мен құстарды қолдан ұрықтандыру жөніндегі Оператор		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	6121-3-010 мал шаруашылығындағы ұрықтандыру техникі 3240-0-009 жануарларды қолдан ұрықтандыру жөніндегі техник		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Биологиялық әлеуетін арттыру негізінде жануарлар мен құстардың өнімділігі жоғары мал басын қалыптастыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жануарларды жыныстық жағдайында анықтау 2. Шығын материалдарын дайындау, жануарларды қолдан ұрықтандыруды жүргізуге арналған жабдықтар мен құралдар 3. Өндіруші қабандардан Шәует өнімдерін алу және дайындау, жасанды ұрықтандыруға арналған 4. Жануарлардағы жыныстық аң аулауды анықтау әдістері мен әдістері 5. Жасанды ұрықтандыру алдында жануарларды санитарлық өңдеу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жануарларды жыныстық жағдайында анықтау	Дағды 1: Сыртқы белгілері бойынша және қабандарды қолдану арқылы аң аулауда егіндерді анықтау- зондтар	Машықтар:	
		1.Егістіктерде жыныстық аң аулау белгілерін анықтаңыз. 2.Сыртқы белгілері бойынша аң аулауда егіндерді анықтаңыз.	
		Білімдер:	
		1.Ветеринариялық ережелер жануарлардың өсімін молайту 2.Сыртқы белгілері бойынша және зонд қабанының көмегімен аң аулауда егіндерді анықтау әдістері. 3.Жыныстық циклдің кезеңдері және олардың ұзақтығы. 4.Ұрықтану уақытын анықтау әдістері. 5.Жасанды ұрықтандыруды жүргізу. 6.Еңбекті қорғау талаптары, жеке қорғаныс құралдары.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-		

	<p>Дағды 2: Ұрықтандыру журналында және жыныстық аң аулауды анықтау туралы карточкада жазбалар жүргізу</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Егістердің жұптасуы мен салқыны туралы есеп жүргізу. 2.Қолдан ұрықтандыру пункті үшін шығын материалдары мен жабдықтарды сатып алу және оларды есептен шығару жөніндегі журналдар мен есепке алу-есеп құжаттамасын толтыру. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Ұрықтандыру журналдарын және егістіктерде жыныстық аң аулауды анықтау туралы карточкаларды толтыру ережесі 2.Өтінімді жасау нысандары қолдан ұрықтандыру пункті үшін шығыс материалдары мен жабдықтарды сатып алу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
<p>Еңбек функциясы 2: Шығын материалдарын дайындау, жануарларды қолдан ұрықтандыруды жүргізуге арналған жабдықтар мен құралдар</p>	<p>Дағды 1: Сперматозоидтарды алу үшін вагиналар мен басқа жабдықтарды дайындау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Дезинфекция және қолдан ұрықтандыруда Қолданылатын құралдарды, аспаптарды, ыдыстарды және басқа заттарды зарарсыздандыру. 2.Жасанды ұрықтандыру үшін қажетті стерильді ерітінділерді дайындаңыз. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Қолдан ұрықтандыруға арналған жабдықтар мен реактивтермен жұмыс істеу ережесі 2.Құралдарды зарарсыздандыру әдістері, аналықтарды қолдан ұрықтандыруға арналған аспаптар мен ыдыстар. 3.Өндірушіден Шәует алуға жасанды вагинаны дайындау техникасы. 4.Бағалау үшін жабдықтар мен шығын материалдарын дайындау әдістері сапасы Шәует. 5.Сперматозоидтарды сұйылту және сақтау үшін қажетті стерильді ерітінділерді дайындау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	<p>Дағды 2: Жасанды ұрықтандыру процесін жүзеге асыру үшін қажетті стерильді ерітінділер мен орталарды дайындау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Жасанды ұрықтандыру үшін қажетті белгіленген концентрациядағы стерильді ерітінділерді дайындау кезінде зертханалық жабдықты пайдалану қауіпсіз. 2.Зертханалық жабдықты пайдалану қауіпсіз стерильді орталар зертханалық жабдықты қолдана отырып, сақтау процесінде сперматозоидтардың сапасын сұйылту және сақтау үшін берілген құрамның. 3.Сперматозоидтардың сапасын және оның жасанды ұрықтандыруда қолдануға жарамдылығын бағалау үшін микроскопты қолданыңыз. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Өсімін молайту саласында қолданылатын ветеринариялық-санитариялық қағидаларға сәйкес қолдан ұрықтандыру процесінде пайдаланылатын стерильді ерітінділер ауыл шаруашылығы жануарлары. 2.Сперматозоидтарды сақтау және сұйылту үшін қолданылатын стерильді орталардың құрамы. 3.Стерильді орталарды дайындау техникасы. 4.Оларды дайындау үшін стерильді ерітінділерді, орталар мен компоненттерді сақтау ережесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
<p>Еңбек функциясы 3: Өндіруші қабандардан</p>		

Шәует өнімдерін алу және дайындау, жасанды ұрықтандыруға арналған	Дағды 1: Сапалы шәует өнімдерін алу	Машықтар: 1. Сперматозоидтарды алу үшін құралдарды қолданыңыз. 2. Жануарлардың әртүрлі түрлерінен сперматозоидтар алу әдістерін қолданыңыз.
		Білімдер: 1. Қабандар мен шошқалардың жыныс мүшелерінің құрылымы. 2. Әдістері алу Шәует. 3. Жасанды вагиналардың құрылысы, оларды сперматозоидтарды алуға дайындау ережелері мен техникасы. 4. Сперматозоидтардың сапасын бағалау үшін жабдықтар мен шығын материалдарын дайындау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Бетбелгі Шәует сақтауға	Машықтар: 1. Дайындау Жабдықтар сақтау үшін шәует. 2. Өндіруші қабандардың әртүрлі түрлерінің сперматозоидтарын сақтау үшін орта мен ерітінділерді дайындаңыз. 3. Температуралық режимге байланысты сперматозоидтарды сақтау үшін синтетикалық және биологиялық ортаны қолданыңыз.
	Білімдер: 1. Сперматозоидтардың құрамы және дайындалуы. 2. Сперматозоидтарды сұйылту әдістері. 3. Шәует алу кезінде және Дьюар ыдысымен жұмыс істеу кезінде еңбекті қорғау. 4. Еңбекті қорғау талаптары, жеке қорғаныс құралдары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 4: Жануарлардағы жыныстық аң аулауды анықтау әдістері мен әдістері	Дағды 1: Жануарларды қолдан ұрықтандыру	Машықтар: 1. Жыныстық цикл кезеңін ескере отырып, жануарларды ұрықтандырудың оңтайлы уақытын таңдаңыз. 2. Егістіктердегі жыныстық циклдің кезеңін анықтаңыз.
		Білімдер: 1. Жыныстық жетілудің басталу мерзімі Жануарларда. 2. Жануарлардағы жыныстық циклдердің ерекшеліктері. 3. жануарлардың әртүрлі түрлеріндегі жыныс мүшелерінің құрылымдық ерекшеліктері. 4. Еңбекті қорғау талаптары, жеке қорғаныс құралдары. 5. Жануарлармен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жасанды журналда жануарларды ұрықтандыру есебін жүргізу ұрықтандыру және автоматтандырылған есепке алу жүйесін қолдану	Машықтар: 1. Жануарларды қолдан ұрықтандыруда автоматтандырылған есепке алу жүйесін қолданыңыз. 2. Аналық малды қолдан ұрықтандырудың күнтізбелік жоспарын жасаңыз.
	Білімдер: 1. Жануарларды қолдан ұрықтандыруда автоматтандырылған есепке алу әдістері. 2. Жануарларды қолдан ұрықтандыруды жүргізу үшін шығын материалдары мен жабдықтарды дайындау жөніндегі журналдарды және есепке алу-есеп құжаттамасын толтыру қағидалары.	

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 5: Жасанды ұрықтандыру алдында жануарларды санитарлық өңдеу	Дағды 1: Шәует алу процесінің ветеринариялық-санитариялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында Шәует алу алдында аталық-өндірушілерді санитариялық даярлау	Машықтар:
		1. Ауыл шаруашылығы жануарларын өсімін молайту саласында қолданылатын ветеринариялық - санитариялық қағидаларға сәйкес Шәует алу қарсаңында өндіруші қабандарды тазалау және жуу. 2. Ауыл шаруашылығы жануарларының өсімін молайту саласында қолданылатын ветеринариялық-санитариялық қағидаларға сәйкес дезинфекциялық ерітінділерді пайдалана отырып, Шәует алғанға дейін және одан кейін қабан преупцийінің дәретханасын жүргізу.
		Білімдер:
		1. Жануарларды санитариялық өңдеу кезінде және қолдан ұрықтандыру алдында пайдаланылатын мүкәммал, дезинфекциялау және жуу құралдары. 2. Ауыл шаруашылығы жануарларын өсімін молайту саласында қолданылатын ветеринариялық-санитариялық қағидаларға сәйкес преупцийді өңдеу техникасы. 3. Жеке қорғаныс құралдарына қойылатын талаптар, арнайы киім және ауыл шаруашылығы жануарларын өсімін молайту саласында қолданылатын ветеринариялық-санитариялық қағидаларға сәйкес қолдан ұрықтандыру алдында жануарларды санитариялық өңдеу кезінде қолды санитариялық өңдеу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Санитарлық дайындық ұрықтарды әйелдің жыныс мүшелеріне енгізу процесінің ветеринариялық-санитариялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында жасанды ұрықтандыру алдында егу	Машықтар:
		1. Ауыл шаруашылығы жануарларының өсімін молайту саласындағы ветеринариялық - санитариялық қағидаларға сәйкес құйрық тамыры мен сыртқы жыныс мүшелерін сумен және дезинфекциялық ерітіндімен өңдеу. 2. Орындалатын жұмыстарға сәйкес жеке қорғаныс құралдарын таңдау және пайдалану.
		Білімдер:
		1. Жасанды ұрықтандыру алдында аналықтарды санитарлық даярлау техникасы ауыл шаруашылығы жануарларын өсімін молайту саласында қолданылатын ветеринариялық-санитариялық қағидаларға сәйкес жүргізіледі. 2. Ветеринариялық талаптарға сәйкес қолдан ұрықтандыру алдында жануарларды санитариялық өңдеу кезінде жеке қорғану құралдарына, арнайы киімге және қолды санитариялық өңдеуге қойылатын талаптар- ауыл шаруашылығы жануарларын өсімін молайту саласында қолданылатын Санитариялық қағидалармен қамтамасыз етіледі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Өз кәсібінің мәні мен әлеуметтік маңыздылығын түсіну, кәсіби тапсырмаларды орындаудың типтік әдістері мен әдістерін таңдау Стандартты және стандартты емес жағдайларда шешім қабылдаңыз және олар үшін жауап беру Кәсіби және жеке даму міндеттерін өз бетінше анықтау, өзін-өзі тәрбиелеу, біліктілікті арттыруды саналы түрде жоспарлау Технологияның жиі өзгеруі жағдайында шарлау кәсіби қызмет	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Асыл тұқымды техник

	5	Зоотехник	
	6	Ветеринар	
11. Кәсіптің карточкасы «Жануарларды ветеринариялық өңдеу жөніндегі оператор»:			
Топтың коды:	6121-9		
Қызмет атауының коды:	6121-9-004		
Кәсіптің атауы:	Жануарларды ветеринариялық өңдеу жөніндегі оператор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	64-шығарылым. "Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы" 2012 жылғы 1 қарашадағы № 422-ө-м Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2012 жылы 23 қарашада № 8098 тіркелді. Жануарларды ветеринариялық өңдеу жөніндегі Оператор		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3240-0-005 ветеринариялық техник 3240-0-004 ветеринарлық вакцинатор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жаппай емдеу-профилактикалық емдеу жүргізу, ветеринариялық-профилактикалық іс-шараларды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жануарлардың аурулары мен өлімінің алдын алу бойынша ветеринариялық-профилактикалық іс-шараларды орындау 2. Жарақаттану, улану кезінде жануарларға алғашқы көмек көрсету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жануарлардың аурулары мен өлімінің алдын алу бойынша ветеринариялық-профилактикалық іс-шараларды орындау	Дағды 1: Жаппай емдеу-профилактикалық емдеу жүргізу	Машықтар:	1. Емдеу үшін терапевтік, хирургиялық әдістерді және манипуляцияларды қолданыңыз 2. Дәрілік және дезинфекциялық құралдарды қолданыңыз. 3. Жануарлар мен құс ауруларының алдын алу бойынша ветеринариялық-профилактикалық іс-шараларды жүргізу.
		Білімдер:	1. Жануарлар анатомиясы мен физиологиясының негіздері. 2. Жануарлар мен құстардың жиі кездесетін аурулары туралы негізгі мәліметтер және оларды диагностикалау принциптері. 3. Ауру жануарлардың алдын алу және емдеу шаралары.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Емдеу-профилактикалық іс-шаралар жоспарын жасау және оның орындалуын талдау	Машықтар:	1. Ветеринариялық қызметте визуалды және техникалық бақылау әдістерін қолдану. 2. Арнайы жабдықтар мен құралдарды қолданыңыз. 3. Мамандандырылған ақпараттық мәліметтер базасымен жұмыс істеу.

		Білімдер: 1.Дезинфекция, дезинсекция және дератизация жүргізу әдістері. 2.Сақтау және кәдеге жарату ережелері биологиялық қалдықтар. 3.Жануарлардың мәйіттерін кәдеге жарату ережелері. 4.Микроклимат параметрлері мал шаруашылығы үй-жайлары. 5.Жануарлардың аурулары мен өлімінің алдын алу бойынша ветеринариялық-профилактикалық іс-шараларды жүргізу қағидаларын білу. 6.Изоляторда ауру жануарларға күтім жасау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Жарақаттану, улану кезінде жануарларға алғашқы көмек көрсету	Дағды 1: Ауру жануарларды изоляторда күту, термометрия, жараларды емдеу	Машықтар: 1.Изоляторда ауру жануарларға күтім жасау тәсілдерін білу және білу, жараларды өңдеу тәсілдері. 2.Жарақат, улану кезінде жануарларға алғашқы көмек көрсету.
		Білімдер: 1. Жануарлар анатомиясы мен физиологиясының негіздері. 2. Изоляторда Ауру жануарларды күту ережелерін білу. 3. Жануарларға емдік көмек көрсету тәсілдері. 4. Дәрілік заттарды енгізу тәсілдері. 5. Жануарлармен жұмыс істеу кезінде, құралдарды, жабдықтарды пайдалану кезінде жеке қауіпсіздік ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жануарларды емдеу	Машықтар: 1. Ауру жануарларға изоляторда күтім жасау. 2. Жарақат, улану кезінде жануарларға алғашқы көмек көрсету. 3. Жараларды емдеу. 4. Жануарлардың мәйіттерін ашу
		Білімдер: 1. Жануарлар анатомиясы мен физиологиясының негіздері. 2.Ең жиі қолданылатын дәрілік заттар, олардың әсері және жануарлар ағзасына енгізу әдістері. 3.Дәрі-дәрмектерді, биопрепараттарды, дезинфекциялау құралдарын, құралдарды және дезинфекциялау техникасын сақтау қағидалары мен пайдалану тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Кәсіби тапсырмаларды орындаудың типтік әдістері мен әдістерін таңдау Стандартты және стандартты емес жағдайларда шешім қабылдаңыз және олар үшін жауап беру Кәсіби және жеке даму міндеттерін өз бетінше анықтау, өзін-өзі тәрбиелеу, біліктілікті арттыруды саналы түрде жоспарлау	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Асыл тұқымды техник
	5	Зоотехник
	6	Ветеринарлық дәрігер
12. Кәсіптің карточкасы «Асыл тұқымды техник»:		
Топтың коды:	3142-0	
Қызмет атауының коды:	3142-0-014	

Кәсіптің атауы:	Асыл тұқымды техник		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Лауазымдардың үлгілік біліктілік сипаттамалары ауыл шаруашылығы саласының басшылары мен мамандары Министрдің бұйрығымен ауыл шаруашылығы Қазақстан Республикасының 2013 жылғы 1 шілдедегі № 17/308 Асыл тұқымды Техник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Зоотехния	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	4311-1-003 Есеп технигі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Асыл тұқымды мал шаруашылығында қызметін жүзеге асыратын ұйымдарда ауыл шаруашылығы жануарларымен селекциялық-асыл тұқымдық жұмыс жүргізу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тұқымдарды, түрлерді өсіру, жетілдіру және сақтау, Жануарлар желілері 2. Асыл тұқымды малдарды кешенді бағалау (бағалау) жүргізу 3. Мал шаруашылығында бастапқы есептік асыл тұқымдық құжаттаманы жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Тұқымдарды, түрлерді өсіру, жетілдіру және сақтау, Жануарлар желілері	Дағды 1: Өнімділік көрсеткіштерін анықтау және асыл тұқымды малдардың өсімін молайту тұқымдарды құру, жетілдіру және пайдалану үшін	Машықтар:	
		1. Нұсқаулыққа сәйкес асыл тұқымды малдар мен материалдарды олардың нөмірлері мен лақапкам бойынша анықтау. 2. Асыл тұқымды малдың өнімділігі мен өсімін молайту көрсеткіштерін анықтау үшін жабдықты пайдалану. 3. Көрсеткіштерді өлшеуді жүзеге асыру нұсқаулыққа сәйкес және жануарлармен жұмыс кезінде еңбекті қорғау ережелерін сақтай отырып, жануарлардың өнімділігі. 4. Жануарлармен жұмыс кезінде еңбекті қорғау ережелерін сақтау. 5. Өсіру, жетілдіру және өсіру тиімділігін арттыру үшін жануарларды өсіруді, кесіп өтуді және будандастыруды түзету тұқымдарды, түрлерді, сызықтарды пайдалану. 6. Жануарларды аспаптық өлшеу техникасын меңгеру	

<p>Білімдер:</p> <p>1. Асыл тұқымды өсіру, өсіру, жетілдіру және будандастыру әдістерін қолданыңыз жануарлардың тұқымдарын, түрлерін, тектерін сақтау.</p> <p>2. Жануарларды белгілер кешені бойынша іріктеу және бағалау: шығу тегі (қаны) бойынша, Конституциясы мен сыртқы түрі бойынша, өнімділігі бойынша, технологиялық белгілері бойынша, ұрпақтарының, препотенттілігі бойынша өндірушілер мен аналықтардың сапасы бойынша.</p> <p>3. Асыл тұқымды малдарды тұқымы (тегі), Конституциясы мен сыртқы түрі, өнімділігі, технологиялық белгілері бойынша, ұрпақтарының, өсірушілері мен аналықтарының сапасы бойынша белгілер кешені бойынша іріктеуді жоспарлау алдын алу.</p> <p>4. Өзгерістер бойынша есептеулер жүргізу есепке ала отырып, табынның саны мен құрылымы жоспарланған өнімділік және өсімін молайту көрсеткіштеріне қол жеткізу Жануарлар.</p> <p>5. Жануарлардың өнімділігі мен көбеюінің жоспарланған көрсеткіштеріне қол жеткізуді ескере отырып, табын саны мен құрылымының өзгеруін бақылау.</p> <p>6. Ғылым жетістіктері және озық тәжірибелер отандық және шетелдік жұмыстар мал шаруашылығы саласындағы кәсіпорындар.</p> <p>7. Жануарларды өсіру әдістері.</p> <p>8. Зоология, анатомия, ауылшаруашылық жануарларының физиологиясы, генетика, Зоогигиена.</p> <p>9. Мал шаруашылығы өнімдерін өндірудің заманауи технологиялары; асылдандыру дело.</p> <p>10. Жануарларды өсіру әдістері: таза тұқымды (туыстық, сызықтар мен отбасылар бойынша), будандастыру (репродуктивті, сіңіру, өнеркәсіптік, кіріспе), тұраралық будандастыру.</p>
--

Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
--------------------------	---

<p>Дағды 2: Бастапқы зоотехникалық және асыл тұқымдық есепке алуды жүргізу жөніндегі қызметкерлердің жұмыстарды орындауы</p>	<p>Машықтар:</p> <p>1. Бастапқы зоотехникалық және зоотехникалық жұмыстарды жүргізу бойынша қызметкерлердің жұмысын ұйымдастыру асыл тұқымды есеп.</p> <p>2. Жануарлар мен материалдарды таңбалау және сәйкестендіру бойынша қызметкерлердің жұмысын ұйымдастыру.</p> <p>3. Асыл тұқымды мал шаруашылығы бойынша ақпараттық қамтамасыз ету жүйесіне генетикалық сараптама нәтижелерін тіркеу.</p>
---	--

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Белгілеу және сәйкестендіру мәні асыл тұқымды жануарлар мен материалдар селекциялық-асыл тұқымдық жұмыста. 2. Белгілеу ережелері мен техникасы асыл тұқымды жануарлар. 3. Өнімді есепке алу әдістері, репродуктивті және асыл тұқымды әр түрлі жануарлардың қасиеттері. 4. Құжаттаманы жүргізу тәртібі зоотехникалық және асыл тұқымдық есеп. 5. Қолданыстағы нысандар зоотехникалық және асыл тұқымдық есеп. 6. Бонитирлеу жөніндегі нұсқаулықтар Жануарлар. 7. Заманауи технологиялар мал шаруашылығы өндірісінің асылдандыру продукция. 8. Оқиғаларды тіркеу тәртібі асыл тұқымды жануарлардың өмірі 9. Жануарлардың селекциялық белгілері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Асыл тұқымды малдарды кешенді бағалау (бағалау) жүргізу	Дағды 1: Олардың асыл тұқымдық құндылығын анықтау үшін әртүрлі тұқымды, типтегі, тектегі жануарлардың сыртқы түрі мен Конституциясын бағалау	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Асыл тұқымды жануарларды жыл сайынғы бағалау процесінде сыртқы түрі мен Конституциясы бойынша әртүрлі түрлердегі, тұқымдардағы, типтегі, тектегі жануарларды бағалау. 2. Өнімді және репродуктивті көрсеткіштер бойынша әртүрлі түрлердің, тұқымдардың, түрлердің, сызықтардың жануарларын бағалау. 3. Ұрпақтарының шығу тегі мен сапасы бойынша әртүрлі түрлердегі, тұқымдардағы, типтегі, тектегі жануарларды бағалау. 4. Жануарлардың өнімділігі мен өсімін молайту көрсеткіштерін өңдеу және асыл тұқымды мал шаруашылығы жөніндегі базаларға деректерді тіркеу жөніндегі стандартты және / немесе мамандандырылған ақпараттық бағдарламаларды пайдалану.
		Білімдер:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Кешен бойынша әртүрлі типтегі жануарларды бағалау, іріктеу және іріктеу әдістері. 2. Әртүрлі түрдегі асыл тұқымды малдарды кешенді бағалауды (бонитирлеуді) айқындау қағидалары мен шарттары. 3. Асыл тұқымды мал шаруашылығы бойынша стандартты және/немесе арнайы ақпараттық-коммуникациялық бағдарламалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Құжаттаманы, құралдарды дайындауды ұйымдастыру және анықтау үшін орта арнаулы персоналмен жабдықтау асыл тұқымды құндылық жоспар бойынша ұйымдағы жануарлар мен құстар селекциялық-асыл тұқымдық жұмыс	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Бойынша мамандандырылған ақпараттық дерекқорлармен жұмыс істеу асыл тұқымды мал шаруашылығы. 2. Бойынша мамандандырылған ақпараттық дерекқорлармен жұмыс істеу асыл тұқымды мал шаруашылығы. 3. Жануарларды ұрпақтарының шығу тегі мен сапасы бойынша бағалау.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Жануарларды ұрпақтарының шығу тегі мен сапасы бойынша бағалау. 2.Жануарларды олардың асыл тұқымдық құндылығын айқындау нәтижелері бойынша одан әрі пайдалану үшін тағайындау тәртібі. 3.Стандартты және арнайы ақпараттық-коммуникациялық асыл тұқымды бағдарламалар әртүрлі түрдегі жануарлардың аспаптық өлшемдерін, өнімділік және өсімін молайту көрсеткіштерін өңдеу бойынша мал шаруашылығына. 4.Белгілер кешені бойынша әртүрлі типтегі жануарларды бағалау және іріктеу әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Мал шаруашылығында бастапқы есептік асыл тұқымдық құжаттаманы жүргізу	Дағды 1: Асыл тұқымды мал өнімділігінің бастапқы деректерін белгіленген нысандарға енгізу ұйымның селекциялық-асыл тұқымдық жұмыс жоспары бойынша есепке алу	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Жануарлардың өнімділік көрсеткіштерін бастапқы есепке алудың белгіленген нысандарын ресімдеу. 2.Асыл тұқымды малдың өнімділік көрсеткіштерін өңдеу үшін ақпараттық - коммуникациялық технологиялардың стандартты бағдарламаларын пайдалану. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Ұйымның селекциялық-асыл тұқымдық жұмыс жоспары бойынша әртүрлі түрдегі жануарлардың өнімділік көрсеткіштерінің асыл тұқымдық есебінің құжаттамасын жүргізу тәртібі. 2.Стандартты пайдалану тәртібі ұйымдағы әртүрлі типтегі жануарлардың өнімділік көрсеткіштерін өңдеу бағдарламалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жануарлармен селекциялық-асыл тұқымдық жұмыс жөніндегі құжаттарды сақтау	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Асыл тұқымды мал шаруашылығы бойынша ақпараттық-коммуникациялық жүйе үшін есептерге деректерді енгізу. 2.Жануарлардың өнімділік көрсеткіштерін бастапқы есепке алудың белгіленген нысандарын ресімдеу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Асыл тұқымды мал шаруашылығы бойынша ақпараттық қамтамасыз ету жүйесіндегі жануарлармен селекциялық-асыл тұқымдық жұмыс жөніндегі есептілік және ақпарат тәртібі. 2.Бастапқы мұрағаттау тәртібі есептік асыл тұқымдық құжаттама ұйымдар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	<p>Басшының алға қойған міндетіне сүйене отырып, өз қызметін жоспарлау Алдын ала белгіленген критерийлерге сәйкес жұмыс процестерінің нәтижелерін бағалау Өз біліктілігін арттыру және басқа қызметкерлерді оқытуды ұйымдастыру үшін жауапкершілік Басқа қызметкерлердің іс-әрекеттерінің нәтижесі үшін жауапкершілікті қабылдай отырып, олардың жұмысына басшылық жасау Жеке жауапкершілік</p>	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Зоотехник
	6	Ветеринар

14. Кәсіптің карточкасы «Зоотехник»:

Топтың коды:	3142-0		
Қызмет атауының коды:	3142-0-007		
Кәсіптің атауы:	Зоотехник		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Лауазымдардың үлгілік біліктілік сипаттамалары ауыл шаруашылығы саласының басшылары мен мамандары. Утв. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2013 жылғы 1 шілдедегі № 17/308 бұйрығымен Зоотехник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3142-0-010 Бөлімшенің (көшеннің, ауыл шаруашылығы учаскесінің, ферманың) зоотехнигі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ауыл шаруашылығы жануарларының барлық түрлері мен тұқымдарын күтіп-бағу, азықтандыру және өсімін молайту технологиялық процесін ұйымдастыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Әр түрлі тұқымды ауылшаруашылық жануарларын дайындау өндірісті жақсарту өнімдер. Бастапқы зоотехникалық құжаттаманы жүргізеді, бекітілген қызмет көрсету аймағында жануарларды өсіреді 2. Жануарлардың жыныстық-жас топтарына (физиологиялық жай-күйі бойынша)қозғалысын жүзеге асыру, ветеринариялық-санитариялық ережелер мен нормаларға сәйкес жануарларды тамақтандыру және күту 3. Азықты ұтымды пайдалануды ұйымдастыру, фермаларда малды ұстау, азықтандыру және күтудің соңғы әдістерін енгізуде 4. Басшылық өнімділігі жоғары жануарларды өсіру бойынша селекциялық-асыл тұқымдық жұмыстар 5. Мал шаруашылығында бастапқы есептік асыл тұқымдық құжаттаманы жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Әр түрлі тұқымды ауылшаруашылық жануарларын дайындау өндірісті жақсарту өнімдер. Бастапқы зоотехникалық құжаттаманы жүргізеді, бекітілген қызмет көрсету аймағында жануарларды өсіреді	Дағды 1: Ауыл шаруашылығы жануарларын дайындау бойынша жұмыстарды орындау өнім өндіруге арналған әртүрлі тұқымдар	Машықтар:	1.Өнімді өндіруді шешудің әртүрлі тәсілдерін қамтитын практикалық тапсырмаларды таңдаңыз. 2.Жануарлардың сапасын жақсарту үшін қажетті әрекеттерді орындаңыз. 3.Экономикалық тиімді технологияларды таңдау және пайдалану өнімді өндіру және өткізу мал шаруашылығы
		Білімдер:	1.Әр түрлі тұқымды ауылшаруашылық жануарларын өнім өндіруге дайындаудағы кәсіби практикалық, теориялық білім және практикалық тәжірибе. 2.Өнім өндіру үшін әртүрлі тұқымды ауыл шаруашылығы жануарларын дайындауда стратегиялық тәсілдерді қолданумен міндеттер мен проблемаларды шешу тәсілдері.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

	<p>Дағды 2: Мал шаруашылығын дамыту, табынның өсімін жақсарту, жануарлардың өнімділігін арттыру, жас жануарлардың өнімділігін арттыру бойынша іс-шараларды әзірлеуді және орындауды ұйымдастыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ауылшаруашылық жануарларын өсіру және өсіру кезінде теориялық білімді практикада қолдану. 2. Мал шаруашылығы өнімдерін өндірумен айналысатын орындаушылар ұжымының жұмысын ұйымдастыру. 3. Құжаттамада және бекітілген қызмет көрсету аймағында жануарларды өсіруде практикалық және танымдық дағдыларды қолданады
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жануарлардың генетикасы, физиологиясы, зоологиясы және ветеринариясы туралы негізгі білім. 2. Зоология, анатомия, физиология ауыл шаруашылығы жануарлары. 3. Есептілік және ақпарат тәртібі жануарлармен селекциялық-асыл тұқымдық жұмыс.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
<p>Еңбек функциясы 2: Жануарлардың жыныстық-жас топтарына (физиологиялық жай-күйі бойынша) қозғалысын жүзеге асыру, ветеринариялық-санитариялық ережелер мен нормаларға сәйкес жануарларды тамақтандыру және күту</p>	<p>Дағды 1: Зоотехникалық құжаттаманы бастапқы жүргізу және бекітілген қызмет көрсету аймағында жануарларды өсіру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кәсіби қызмет шеңберінде құжаттау және есепке алу. 2. Есептеу техникасының, коммуникацияның және байланыстың заманауи құралдарын пайдалану. 3. Жануарларды бақылау салмағын жүргізуді ұйымдастыру; табын қозғалысының айналымын жасау. 4. Ауыл шаруашылығы учаскесі, цех қызметінің негізгі техникалық-экономикалық көрсеткіштерін есептеу. 5. Бойынша тапсырмалардың жобаларын әзірлеу мал шаруашылығы және олардың орындалуын қамтамасыз ету.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Айлық, тоқсандық және жылдық жоспарларды әзірлеу ережелері. 2. Бастапқы кәсіптік қызметті орындауды жүзеге асыру зоотехникалық құжаттама. 3. Осы қызмет түріне тән тәуекелдер оларды бақылап, азайта алады.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	<p>Дағды 2: Жем шығындарының кітабын жүргізу. Жануарларды тамақтандыру рационын құру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жануарларды тамақтандырудың прогрессивті әдістерін қамтамасыз етіңіз. 2. Мал шаруашылығы бойынша тапсырмалардың жобаларын әзірлеу және олардың орындалуын қамтамасыз ету
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Барлық ауылшаруашылық жануарларының анатомиясының ерекшеліктері, ұстау әдістері, сондай-ақ азықтандыру кезіндегі нюанстар. 2. Зоология, анатомия, ауылшаруашылық жануарларының физиологиясы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
<p>Еңбек функциясы 3: Азықты ұтымды пайдалануды ұйымдастыру, фермаларда малды ұстау, азықтандыру және күтудің соңғы әдістерін енгізуде</p>	<p>Дағды 1: Фермаларда малды ұстау, азықтандыру және күтудің прогрессивті әдістерін енгізу</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стратегиялық жоспарлауда, жұмысты бағалауда, жағдайды талдауда практикалық және танымдық дағдыларды қолданады. 2. Ең тиімдісін таңдаңыз өндіріс үшін қажет технологиялар. 3. Өндірістік қызметтің тиімділігін бағалау.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Жануарлардың генетикасы, физиологиясы, зоологиясы және ветеринариясы туралы негізгі білім. 2.Жануарлардың негізгі аурулары және олардың алдын алу әдістері. 3.Бойынша жобалық тапсырмаларды әзірлеу ережесі мал шаруашылығы және олардың орындалуын қамтамасыз ету. 	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 4: Басшылық өнімділігі жоғары жануарларды өсіру бойынша селекциялық-асыл тұқымдық жұмыстар	Дағды 1: Ауыл шаруашылығы жануарларын асылдандыру және көбейту	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Өсіру және көбейту кезінде теориялық білімді практикада қолдану ауыл шаруашылығы жануарлары. 2.Нұсқаулыққа сәйкес асыл тұқымды малдар мен материалдарды олардың нөмірлері мен лақапкам бойынша анықтау. 3.Нұсқауларға сәйкес жануарлардың өнімділік көрсеткіштерін өлшеуді жүзеге асыру. 4.Асыл тұқымды жануарларды іріктеу және іріктеу. 5.Бір немесе бірнеше тұқымдарды будандастырыңыз. 6. Жануарлардың өнімділігін арттыру, табынның көбеюін жақсарту және жас жануарлардың өнімділігін арттыру бойынша жұмыс жүргізу. 	
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Ауыл шаруашылығы жануарларын өсіру және өсімін молайту кезінде мәселелерді шешу үшін қажетті ақпарат. 2.Жануарлардың генетикасы, физиологиясы, зоологиясы және ветеринариясы туралы негізгі білім. 3.Мал шаруашылығында компьютерлік техниканы пайдалану. 4.Ауылшаруашылық жануарларының анатомиясының барлық ерекшеліктері, ұстау әдістері, сондай-ақ азықтандыру кезіндегі нюанстар. 5.Зоология, анатомия, ауылшаруашылық жануарларының физиологиясы, генетика, Зоогигиена. 6.Мал шаруашылығы өнімдерін өндірудің заманауи технологиялары; асылдандыру дело. 7.Жануарлардың негізгі аурулары және олардың алдын алу әдістері; 8.Сәйкестендіру техникасын меңгеру (лақапение, таңбалау, таңбалау, чиптеу) 	
		Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
		Дағды 2: Жануарлардың асыл тұқымдық құндылығын анықтау	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Ұйымның селекциялық-асыл тұқымдық жұмыс жоспары бойынша жануарлар мен құстарды өлшеуге арналған жабдықтар мен құралдарды пайдалану. 2.Жануарлар мен құстардың асыл тұқымдық құндылығын анықтау үшін аспаптық өлшеу техникасын меңгеру.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Селекциялық өткізудегі жануарлардың асыл тұқымдық құндылығын анықтаудың маңызы-ұйымның асылдандыру жұмыстары. 2.Ұйымның жануарлардың асыл тұқымдық құндылығын анықтау жөніндегі селекциялық-асыл тұқымдық жұмыс жоспарының бөлімі. 3.Анықтау үшін жануарлар мен құстарды аспаптық өлшеудің қағидалары мен тәртібі олардың рулық құндылығы. 4.Әр түрлі типтегі жануарлармен және құстармен жұмыс кезінде еңбекті қорғау ережелері. 	

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 5: Мал шаруашылығында бастапқы есептік асыл тұқымдық құжаттаманы жүргізу	Дағды 1: Есеп пен есептілікті жүргізу	Машықтар: 1.Мал шаруашылығында компьютерлік техниканы пайдалану. 2.Зоотехникалық құжаттаманы жүргізу қабілеті. 3.Арнайы бағдарламаларды пайдалана отырып, мал шаруашылығы бойынша белгіленген есептілікті есепке алуды және жүргізуді ұйымдастыру.
		Білімдер: 1.Есептеу техникасының, коммуникациялар мен байланыстың заманауи құралдары. 2.Әр түрлі жануарлардың өнімді, көбею және асыл тұқымдық қасиеттерін есепке алу әдістері. 3.Зоотехникалық және асыл тұқымдық есепке алу құжаттамасын жүргізу тәртібі. 4.Зоотехникалық және асыл тұқымды есепке алудың қолданыстағы нысандары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Асыл тұқымды мал өнімділігінің бастапқы деректерін енгізу белгіленген есепке алу нысандары	Машықтар: 1.Жануарлардың өнімділік көрсеткіштерін бастапқы есепке алудың белгіленген нысандарын ресімдеу. 2.Асыл тұқымды малдың өнімділік көрсеткіштерін өңдеу үшін ақпараттық - коммуникациялық технологиялардың стандартты бағдарламаларын пайдалану. 3.Арнайы ақпараттық-асыл тұқымды мал шаруашылығы бойынша коммуникациялық бағдарламалар жануарлардың өнімділік көрсеткіштерін өңдеу үшін мал шаруашылығына. Білімдер: 1.Ұйымның селекциялық - асыл тұқымдық жұмыс жоспары бойынша жануарлардың өнімділігі көрсеткіштерінің асыл тұқымдық есебінің құжаттамасын жүргізу тәртібі. 2. Ұйымдағы жануарлардың өнімділік көрсеткіштерін өңдеу бойынша стандартты бағдарламаларды пайдалану тәртібі. 3.Асыл тұқымды мал шаруашылығын өңдеу бойынша арнайы ақпараттық-коммуникациялық бағдарламаларды пайдалану тәртібі ұйымдағы өнімділік көрсеткіштері. 4.Ұйымдағы бастапқы есептік асыл тұқымдық құжаттаманы мұрағаттау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Стандартты және стандартты емес жағдайларда шешім қабылдаңыз және олар үшін жауап беру Кәсіби қызметте ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану Команда мүшелерінің (бағыныштылардың) жұмысы үшін, тапсырмаларды орындау нәтижесі үшін жауапкершілікті өз мойнына алу Кәсіби және жеке даму міндеттерін өз бетінше анықтау, өзін-өзі тәрбиелеу, біліктілікті арттыруды саналы түрде жоспарлау Кәсіби қызметте технологиялардың жиі өзгеруі жағдайында шарлау Ағымдағы жұмыс барысында туындайтын барлық мәселелерді реттей білу (Еңбекті ұйымдастыру, еңбекке ақы төлеу және т.б.). Фермада өткізілетін іс-шаралардың тиімділігін талдау Кәсіби шеберлікті жетілдіру мақсатында жас жұмысшыларды оқытуды ұйымдастыру Жоғары тұрған, сыртқы ұйымдармен байланысты жүзеге асыру (жұмыстың жаңа әдістерін, өнім сапасына шағымдарды енгізу мәселелері бойынша) Болашақ табынның сапасын, оның өнімділігін болжау	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Ветеринарлық дәрігер	
15. Кәсіптің карточкасы «Ветеринарлық дәрігер»:			
Топтың коды:	2250-0		
Қызмет атауының коды:	2250-0-003		
Кәсіптің атауы:	Ветеринарлық дәрігер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Үлгілік біліктілік сипаттамалары лауазымдарының ауыл шаруашылығы саласының басшылары мен мамандары Министрдің бұйрығымен бекітілген ауыл шаруашылығы Қазақстан Республикасының 2013 жылғы 1 шілдедегі № 17/308 Ветеринарлық дәрігер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2250-0-001 Ветеринар 2250-0-002 ветеринариялық-санитариялық дәрігер 2250-0-006 ветеринариялық кеңесші дәрігер 3240-0-005 Ветеринариялық техник		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жануарлардың денсаулығын сақтау және қамтамасыз ету, жануарлардың барлық түрлерінің алдын алу және емдеу, жануарлардың өнімділік қасиеттерін жақсарту		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Аурулардың диагностикасын және олардың жануарларда пайда болу себептерін жүргізу 2. Жануарлар ауруларын емдеу және алдын алу 3. Жануарлар ауруларының алдын алуға және жоюға бағытталған ветеринариялық-санитариялық және профилактикалық іс-шараларды жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Аурулардың диагностикасын және олардың жануарларда пайда болу себептерін жүргізу	Дағды 1: Жануарлардағы аурулардың алдын алу бойынша іс-шараларды жүзеге асыру	Машықтар:	1. Жануарлардың жұқпалы және жаппай жұқпалы емес ауруларының алдын алу және жою жөніндегі нормативтік-құқықтық актілерді талдау. 2. Мамандандырылған ақпараттық мәліметтер базасымен жұмыс істеу.
		Білімдер:	1. ҚР Ветеринариялық заңнамасы 2. Жануарларда емдеу-профилактикалық процедураларды орындау әдістері. 3. Дезинфекция, дезинсекция және дератизация жүргізу әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: Жануарларда терапия жүргізу	Машықтар:	1. Терапиялық, хирургиялық және акушерлік-гинекологиялық әдістер және әртүрлі этиологиялы аурулары бар жануарларды емдеуге арналған манипуляциялар. 2. Арнайы жабдықтар мен құралдарды қолданыңыз.

		<p>Білімдер:</p> <p>1.Жұқпалы аурулары бар жануарлардың дәрілік және дәрілік емес терапиясын таңдау алгоритмі мен критерийлері, паразиттік және жұқпалы емес аурулар.</p> <p>2.Әр түрлі этиологиядағы жануарлар ауруларының алдын алу және емдеуге арналған дәрілік шикізаттың, дәрілік препараттардың, биологиялық препараттардың, биологиялық белсенді қоспалардың фармакологиялық және токсикологиялық сипаттамалары.</p>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Эпизоотиялық жағдайға талдау жүргізу	<p>Машықтар:</p> <p>1. Клиникалық және клиникалық нәтижелерді талдау және түсіндіру диагноз қоюға арналған зертханалық зерттеулер.</p> <p>2.Жануарлардың мүшелері мен жүйелеріне клиникалық зерттеу жүргізу.</p>
		<p>Білімдер:</p> <p>1. Жануарлар ағзасының мүшелері мен жүйелерін зерттеу алгоритмі.</p> <p>2. Жануарлардың функционалды күйінің параметрлері қалыпты және патологиямен.</p>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 4: Жануарларды өлімнен кейінгі диагностикалық ашуды орындау және патологиялық-анатомиялық диагноз қою	<p>Машықтар:</p> <p>1.Диагноз қою үшін клиникалық және зертханалық зерттеулердің нәтижелерін талдаңыз және түсіндіріңіз.</p> <p>2.Арнайы жабдықтар мен құралдарды қолданыңыз</p>
		<p>Білімдер:</p> <p>1. Жануарлардың мәйіттерін ашу әдістемесі, патологиялық-анатомиялық диагноз қою кезінде жануарлардың патологиялық анатомиясы.</p> <p>2.Жануарлар органдары мен жүйелерінің нормативтік клиникалық параметрлері.</p> <p>3.Терапиялық қолдану, хирургиялық әдістер мен манипуляциялар әртүрлі этиологиялы аурулары бар жануарларды емдеу үшін.</p>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Жануарлар ауруларын емдеу және алдын алу	Дағды 1: Жануарларда терапия жүргізу	<p>Машықтар:</p> <p>1.Мамандандырылған пайдалану жабдықтар мен құралдар.</p> <p>2.Ветеринариялық қызметте визуалды және техникалық бақылау әдістерін қолдану.</p> <p>3.Терапиялық, хирургиялық әдістер мен манипуляцияларды қолданыңыз әртүрлі этиологиялы аурулары бар жануарларды емдеу үшін.</p>
		<p>Білімдер:</p> <p>1.Дәрілік және дәрілік емес таңдау алгоритмі мен критерийлері жұқпалы, паразиттік және инфекциялық емес жануарлар терапиясы аурулар.</p> <p>2. Ветеринариялық препараттардың қауіпсіздігіне қойылатын талаптар.</p>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

	<p>Дағды 2: Жануарлардағы аурулардың алдын алу бойынша іс-шараларды жүзеге асыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Жануарлардың жұқпалы және жұқпалы емес ауруларының алдын алу және жою жөніндегі нормативтік-құқықтық актілерді талдау. 2.Арнайы жабдықтар мен құралдарды қолданыңыз. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ҚР "Ветеринария" туралы Заңы. 2.Жұқпалы, паразиттік және жұқпалы емес аурулары бар жануарлардың дәрілік және дәрілік емес терапиясын таңдау алгоритмі мен критерийлері. 3.Жануарларда емдеу-профилактикалық рәсімдерді орындау әдістері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
<p>Еңбек функциясы 3: Жануарлар ауруларының алдын алуға және жоюға бағытталған ветеринариялық-санитариялық және профилактикалық іс-шараларды жүргізу</p>	<p>Дағды 1: Емдеу-профилактикалық жоспардың орындалуын құрастыру және талдау іс-шаралар</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Мамандандырылған ақпараттық базалармен жұмыс істеу. 2.Ветеринариялық қызметте визуалды және техникалық бақылау әдістерін қолдану. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ҚР "Ветеринария" туралы Заңы. 2. Ережелер мен нұсқаулар ветеринариялық қадағалау объектілерінде карантиндік іс-шаралар өткізу. 3.Мал шаруашылығы үй-жайларындағы микроклимат параметрлерінің нормативтік көрсеткіштері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	<p>Дағды 2: Дезбарьерлердің жай-күйін, өткізу сапасын тексеру ветеринариялық объектілердегі дезинфекция және микроклимат параметрлері</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Ветеринарияда визуалды және техникалық бақылау әдістерін қолдану Қызметі 2.Мамандандырылған пайдалану жабдықтар мен құралдар <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ҚР "Ветеринария" туралы Заңы. 2.Жұқпалы, паразиттік және жұқпалы емес аурулары бар жануарлардың дәрілік және дәрілік емес терапиясын таңдау алгоритмі мен критерийлері. 3. Дезинфекция, дезинсекция және дератизация жүргізу әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	<p>Дағды 3: Мал шаруашылығында карантиндік объектілерде іс-шараларды жүзеге асыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Арнайы жабдықтар мен құралдарды қолдану. 2. Жануарларды диагностикалық зерттеулерге дайындау. 3. Мамандандырылған ақпараттық мәліметтер базасымен жұмыс істеу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ҚР Ветеринариялық заңнамасы. 2.Ветеринариялық қадағалау объектілерінде карантиндік іс-шараларды жүргізу жөніндегі қағидалар мен нұсқаулықтар. 3.Дезинфекция, дезинсекция және дератизация жүргізу әдістері. 4.Биологиялық қалдықтарды сақтау және кәдеге жарату ережелері. 5.Жануарлардың мәйіттерін кәдеге жарату ережелері. 6.Мал шаруашылығы үй-жайларындағы микроклимат параметрлері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Технологиялық процестің нақты учаскесіндегі нәтиже үшін жауапкершілікті қабылдай отырып, қызметкерлерге басшылық ету Ұйымның стратегиясы, саясаты және мақсаттары шеңберінде еңбек және оқу іс-әрекетінің процесін дербес басқару және бақылау қабілеті Қабілет жеке жұмысшылардың кәсіби дамуын басқарады Жануарларды күтіп-бағу, азықтандыру және оларға күтім жасау кезінде зоогигиеналық және ветеринариялық ережелерді орындаумен тапсырылған учаскедегі жұмыстарды келісу Кәсіби қызметте шығармашылыққа, басқарудағы бастамаға, кәсіби білімді дамытуға және кәсіби қызметтің нәтижелері үшін жауапкершілікті қабылдауға қабілеттілік Ветеринариялық қызмет көрсету сапасын жетілдіру жөніндегі ұйым қызметінің стратегиясын айқындау	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Бас ветеринарлық дәрігер

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

16. Мемлекеттік органның атауы:
17. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):
18. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:
19. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -
20. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -
21. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2022 г.
22. Болжамды қайта қарау күні: 26.10.2025 г.